

IN MEMORIAM MIRCEA MUREȘAN

CÂTEVA ASPECTE REFERITOARE LA COMPETENȚA MATERIALĂ A JUDECĂTORIILOR CA INSTANȚE DE PRIM GRAD ÎN MATERIA PARTAJULUI SUCCESORAL SUB IMPERIUL NOULUI COD DE PROCEDURĂ CIVILĂ

Florin VĂDEANU*

Résumé : Quelques aspects concernant la compétence matérielle des tribunaux comme instances de premier degré en matière de partage successoral, selon le nouveau code de procédure civile. Traditionnellement, les demandes successorales à côté de celles concernant le partage judiciaire attiraient la compétence matérielle des tribunaux, en tant qu'instances de premier degré.

Le Code de Procédure Civile 2010 introduit la plénitude de compétence des tribunaux, ceux-ci solutionnant toutes les demandes qui ne sont pas, par loi, solutionnées par d'autres instances.

Par conséquent, on pose le problème de clarifier les limites du partage successoral en déterminant la compétence matérielle des tribunaux et des tribunaux de grande instance. La conclusion : les tribunaux sont investis seulement avec la demande de partage proprement dite, dans les conditions où celle-ci a le privilège d'être la demande principale, étant accompagnée ou pas par des demandes accessoires où qui dépendent de sa solution, telles celles prévues par l'art. 983, 984 du Code de Procédure Civile 2010.

Cuvinte cheie: Noul Cod de Procedură Civilă , plenitudine de competență a tribunalelor , competența de atribuțiune a judecătorilor, cererile de împărțeaală judiciar , procedura prealabilă , timbraj

Mots clés : Nouveau Code de Procédure Civile, plénitude de compétence des tribunaux de grande instance, compétence d'attribution des tribunaux d'instance, les demandes de partage judiciaire, la procédure préalable, timbrage

Intrarea în vigoare la 15 II 2013 a Noului Cod de Procedură Civilă adoptat prin Legea Nr. 134 din 1 iulie 2010, în temeiul art. 81 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă a adus modificări în ceea ce ține de competența de atribuțiune a instanțelor judecătorești.

În acest sens se consacră prin dispozițiile art. 95 pct. 1 din CPC plenitudinea de competență a tribunalelor, în sensul că acestea în primă instanță vor soluționa toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe, soluția fiind principial corectă¹, în condițiile în care și anterior, din punct de vedere legislativ s-a mai adoptat o asemenea soluție².

În atare condiții competența de atribuțiune a judecătorilor se limitează se limitează la dispozițiile art. 94 din CPC, conform cărora acestea vor soluționa în primă instanță :1. în primă

instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: a) cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie, în afară de cazurile în care prin lege se prevede în mod expres altfel; b) cererile referitoare la înregistrările în registrele de stare civilă, potrivit legii; c) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz; d) cererile de evacuare; e) cererile referitoare la zidurile și șanțurile comune, distanța construcțiilor și plantațiilor, dreptul de trecere, precum și la orice servituți sau alte limitări ale dreptului de proprietate prevăzute de lege, stabilite de părți ori instituite pe cale judecătorească; f) cererile privitoare la strămutarea de hotare și cererile în grănițuire; g) cererile posesorii; h) cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe; i) cererile de împărțeață judiciară, indiferent de valoare³; j) orice alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 200.000 lei inclusiv, indiferent de calitatea părților, profesioniști sau neprofesioniști; 3. căile de atac împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate, în cazurile prevăzute de lege; 4. orice alte cereri date prin lege în competența lor.

Jurisprudența s-a confruntat cu interpretarea dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. i) din CPC legate de întinderea conceptului de „cerere de împărțeață judiciară” în materie succesorală, având în vedere că anterior prin CPC1865 în forma sa ultimă publicată judecătorii soluționau atât cererile de împărțeață judiciară cât și pe cele în materie succesorală⁴. În CPC 2010 această distincție dispăre, astfel încât se pune problema în ce măsură soluționează ca instanțe de prim grad judecătorii litigiile succesoriale care includ și capete de cerere vizând sistarea stării de indiviziune succesorală.

Cert este că judecătorii soluționează ca instanțe de prim grad partajele judiciare indiferent de valoare atât în ceea ce privește proprietatea comună pe cote-părți, proprietatea aflată în codevălmășie cât și sistarea stării de indiviziune în materie succesorală.

S-a opinat de jurisprudență că prin incidența dispozițiilor art.99 alin. secund din CPC 2010 în cazul unor capete de cerere apreciate distincte care se referă la vocația succesorală, exercițiul opțiunii succesoriale, acestea au caracter de sine stătător, fiind cereri principale la fel ca și capetele de cerere referitoare la partajul judiciar propriu-zis și ca atare competența de soluționare revine tribunalelor, ele având plenitudine de competență⁵. Fostul Tribunal Suprem a statuat că în cadrul cererii de ieșire din indiviziune nu se pot discuta drepturile stabilite cu ocazia dezbaterilor succesoriale pe baza declarațiilor moștenitorilor. Declarațiile făcute în cadrul dezbaterilor succesoriale notariale pot fi numai anulate, dacă se dovedește că au fost urmarea unui viciu de consimțământ⁶.

În doctrină s-a opinat, dimpotrivă, că deși odată cu partajul se pune în discuție și sursa coproprietății – ex. se invocă nulitatea titlului de proprietate, se contestă validitatea testamentului, se face o cerere de reducere sau de raport etc. – or, în materie succesorală se cere și deschiderea succesiunii, stabilirea moștenitorilor, a cotelor acestora și a masei succesoriale nu se impune distribuția competenței între judecătoria și tribunal, în funcție de criteriul valorii acestor cereri, întrucât toate cererile menționate au drept scop final partajul vor face corp comun cu acesta și vor fi judecate în primă instanță la judecătoria⁷.

S-a mai reținut că în cadrul procesului pentru partajarea succesiunii, instanța trebuie să constate, pe de o parte, persoanele cu vocație la moștenire și cota lor succesorală, iar, pe de altă parte, masa completă a succesiunii care urmează să fie împărțită⁸.

De asemenea într-o altă opinie se relevă că dacă cererea de partaj este precedată de cereri având ca obiect constatarea deschiderii succesiunii, a calității de moștenitor și a cotelor-părți, aceste cereri nu pot fi calificate ca principale, ci simple chestiuni prealabile ce trebuie soluționate în cadrul partajului (ele nu trebuie formulate distinct), instanța fiind investită, în fapt cu o cerere unică, având ca finalitate partajul, interpretarea sprijinindu-se pe textele speciale din materia procedurii speciale de partaj, precum art.979, art.983 alin. (1). Ca urmare „cererile” de natura celor amintite privesc aspecte indispensabile oricărui partaj, nefiind veritabile capete de cerere distincte; ele nu pot fi privite ca cereri accesorii, în realitate, cererea principală, unică cu care este sesizată instanța fiind partajul, care este de competența exclusivă a judecătorei, chiar dacă pârâții ar formula, pe cale incidentală, cereri prin care se contestă calitatea de moștenitor a unei părți ori cotele ce se cuvin acestora (bunăoară pe calea unei acțiuni în anularea certificatului de moștenitor sau în reducțiunea liberalității excesive). Aceste cereri vor urma regimul prevăzut de art. 123 alin. 1 din CPC, corespondentul art. 17 CPC⁹.

Probleme au ridicat doctrinei cazul în care cererea de împărțeață propriu-zisă se alătură altor cereri în materie succesorală în urma interpretării dispozițiilor art. 94 pct. 1 lit. i) din CPC coroborat cu art. 105 din CPC „cererile în materie de moștenire” (în materie de moștenire, competența după valoare se determină fără scăderea sarcinilor sau datorii moștenirii). S-a considerat pe de o parte că dispozițiile art. 105 CPC referitoare la valoarea obiectului cererilor în materie de moștenire nu pot fi considerate derogatorii de la regula prevăzută de art. 94 pct. 1 lit. i) CPC, întrucât sunt formulate generic, în timp ce o derogare ar fi trebuit reglementată explicit în privința cererilor de împărțeață în această materie, din coroborarea normelor în discuție ar rezulta că sunt supuse criteriului valoric toate cererile provenind dintr-o succesiune, cu excepția celor de împărțeață judiciară, care sunt de competența în primă instanță a judecătorei, indiferent de valoarea obiectului cererii¹⁰, respectiv cererea în anularea unui testament, cererea pentru constatarea validității unui testament, cererea în anularea certificatului de moștenitor, cererea pentru reducțiunea liberalităților excesive, cererea pentru raportul donațiilor, valoarea obiectului cererii în asemenea cazuri calculându-se în funcție de valoarea activului masei succesoriale, deoarece legiuitorul prevede că nu vor fi scăzute sarcinile sau datorii moștenirii¹¹.

În măsura în care se interpretează că partajul ar avea caracter accesoriu față de cererile în materie succesorală care influențează rezultatul partajului și care urmăresc o finalitate distinctă față de partaj, putând fi formulate și de sine stătător, competența s-ar stabili după valoarea obiectului cererii principale (ex. valoarea supusă reducțiunii), fără ca aceasta să echivaleze întotdeauna cu valoarea masei partajabile (activul brut potrivit art. 105 CPC), iar partajul ar urma regimul prevăzut de art. 123 alin. (1) din CPC, fiind de competența judecătorei ori a tribunalului după caz. Dacă se interpretează că partajul constituie finalitatea oricărei cereri în materie succesorală împreună cu care este formulat –iar un argument interesant în sprijinul acestei teze îl constituie împrejurarea că cereri precum reducțiunea liberalităților excesive ori raportul donațiilor se soluționează prin

încheierea de admitere în principiu [art. 984 alin. (2) NCPC], iar nu prin hotărârea de partaj, fiind așadar etape de realizare a acestuia – aceasta constituie, în realitate, cererea principală, competența judecătorească fiind atrasă de prevederile art. 94 pct. 1 lit. i) CPC, indiferent de valoare. Autorii consideră că această interpretare este preferabilă chiar dacă aparent este dificil de susținut față de prevederile art. 30 alin. (4) CPC, criteriul valoric de stabilire a competenței se aplică numai cererilor în materie succesorală formulate fără a se solicita totodată și partajul¹².

În măsura în care instanțele sunt investite cu partaj judiciar succesoral în ceea ce privește amintirile de familie soluția dată se limitează la nivelul partajului voluntar, date fiind dispozițiile prohibitive prevăzute de art. 1142 alin. (2) din Codul Civil, fiind inadmisibilă *per a contrario* ieșirea din indiviziune pe cale judecătorească, legiuitorul preferând ca pe durata indiviziunii, prin acordul moștenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instanței, amintirile de familie să fie depozitate în interesul familiei la unul ori mai mulți moștenitori sau în locul convenit de ei (idem, alin. 3), moștenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le deține pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locațiune fără acordul unanim al coindivizorilor (idem, alin. 4).

Din punctul nostru de vedere cererile precum stabilirea vocației succesorală, stabilirea calității de moștenitor, în anularea unui testament, pentru constatarea validității unui testament ori în anularea certificatului de moștenitor au caracter distinct, având caracter principal, nicidecum accesorii în sensul art. 30 din CPC cu aplicarea art. 123 din CPC pe cale de consecință, ele antrenând un probatoriu bogat, complex uneori, sensibil diferit de cel al partajului propriu-zis.

Pentru clarificarea caracterului principal al acestor cereri se impune să clarificăm obiectul cererii de împărțeață judiciară. Alături de elementele cerute de art. 194 din CPC¹³, cererea va face referire și la bunurile asupra cărora părțile au un drept de proprietate comună (art. 979 din CPC), persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează (art. 980 din CPC)¹⁴ sub sancțiunea anulării cererii în cadrul procedurii scrise în temeiul art. 200 alin. (3) din CPC¹⁵. În cadrul procesului de partaj se pot adopta fie hotărâri parțiale care privesc partajul anumitor bunuri conform înțelegerilor intervenite între părți (art. 982 din CPC), fie încheieri de admitere în principiu, sentințe sau decizii civile – după caz – prin care se va stabili de instanța de judecată bunurile supuse împărțelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii față de alții, iar dacă se împarte o moștenire, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct, precum și sarcinile moștenirii (art. 983-985, 994 din CPC). Potrivit art. 984 alin. secund din CPC dacă, în condițiile legii, s-au formulat și alte cereri în legătură cu partajul și de a căror soluționare depinde efectuarea acestuia, precum cererea de reducere a liberalităților excesive, cererea de raport al donațiilor și altele asemenea, prin încheierea de admitere în principiu instanța se va pronunța și cu privire la aceste cereri. Se observă că în acest caz legiuitorul face aplicarea art. 123 din CPC în sensul că apreciază accesorialitatea cererilor de reducere a liberalităților excesive și a raportului donațiilor la cererea de

partaj. Dilema vizează interpretarea expresiei „altele asemenea” care opinăm (după modul de enumerare adoptat) se referă tot la acțiuni patrimoniale, evaluabile în bani, cu titlu accesoriu, deci care nu au caracter principal gen deschiderea succesiunii etc., precum cererile de plată a unor creanțe de către moștenitori formulate de creditorii succesoral, cereri formulate de coerezi privind eliminarea unor bunuri din cadrul procedurii de lichidare a patrimoniului succesoral, acțiunea în separația de patrimonii, imputarea liberalităților.

Procesul de împărțeală judiciară vizează încetarea proprietății comune sub formele prevăzute de art. 632 din Codul Civil, respectiv proprietatea pe cote-părți, proprietatea în devălmășie. Normele procesuale privind procedura partajului judiciar prevăzută de art. 979-995 din CPC se completează cu cele din dreptul material cuprinse în art. 669-686 din Codul Civil.

Cererea de împărțeală judiciară poate avea de obiect și partajul de folosință, în condițiile în care art. 639 din Codul Civil prescrie că modul de folosire a bunului comun se stabilește prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească, efectele acesteia putând fi paralizate doar prin realizarea partajului de proprietate¹⁶. Și în materia sistării indiviziunii succesoral se poate regăsi un asemenea capăt de cerere în măsura în care aceasta nu este posibilă și devin astfel aplicabile prevederile art. 993 alin. (3) din CPC¹⁷, fiind posibil un acord între coerezi cu privire la această modalitate de partajare provizorie, cu caracter temporar. Este cazul coerezilor care locuiesc în acel imobil, fiecare dintre aceștia dispun de un drept de proprietate asupra câte unui apartament, fiind în indiviziune asupra terenului.

Din punctul nostru de vedere atunci când în materie succesorală se cere și deschiderea succesiunii, stabilirea moștenitorilor, a cotelor acestora și a masei succesoral, constatarea nedemnității succesoral, revocarea legatelor în stabilirea competenței materiale se impune interpretarea dispozițiilor art. 99 alin. 2 din CPC, art. 123 și 124 din CPC cu raportare la art. 30 alin. (3-4) din CPC. Potrivit acestui din urmă text cererea principală este cererea introductivă de instanță, care poate cuprinde capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii, unde cele accesorii sunt cele a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal. Observăm că deschiderea succesiunii, vocația succesorală, exercițiul opțiunii succesoral nu depind de modul de soluționare a împărțelii judiciare, ci invers. Este știut de altfel, între altele, că axul central al opțiunii succesoral îl constituie transmisiunea activului și pasivului moștenirii, dat fiind faptul că finalmente inexistența activului și pasivului moștenirii atrag inexistența succesiunii¹⁸.

Cererile privind deschiderea succesiunii, stabilirea vocației succesoral, transmisiunea succesorală implică în multe situații ivite în practică încuviințarea și administrarea unui bogat probatoriu distinct de cel al partajului succesoral conjugat și cu justificarea de către autorii cererii introductive de instanță a procedurii prealabile, apreciată de doctrină ca fiind esențialmente jurisdicțională, cu toate consecințele ce decurg de aici¹⁹ deci cu respectarea cerințelor art. 193 alin. (3) din CPC²⁰. În mod expres art. 193 din CPC nu prevede care este sancțiunea pentru încălcarea sa, ceea ce a determinat doctrina, la care ne raliem că se impune o prevedere expresă în cuprinsul textului²¹. În raport de dispozițiile art. 174 și urm. din CPC, dar și ale art. 245 și urm. din CPC sancțiunea lipsei încheierii prevăzute de art. 193 alin. (3) din CPC, în forma reglementată prin art. 330 din Regulamentul de aplicare a Legii notarilor

publici și a activității notariale nr. 36/1995 adoptat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.333/C din 24 iulie 2013 nu o constituie nulitatea cererii ca informă în sensul art. 200 alin. (3) din CPC, ci inadmisibilitatea promovării cererii de chemare în judecată determinată exclusiv de nerespectarea obligației de a depune la dosar încheierea notarială, iar nu și de lipsa sesizării notarului public cu deschiderea procedurii succesorale, întrucât aceasta din urmă nu are semnificația unei proceduri prealabile și obligatorii introducerii cererii la instanța judecătorească, în măsura în care părțile doresc să dezbată procedura succesorale în fața instanței, preîntâmpinând eventualele neînțelegeri ce ar cauza suspendarea procedurii succesorale notariale pot sesiza direct instanța, având numai obligația legală de a depune la dosar încheierea prevăzută de art. 193 alin. (3) din CPC²². Ceea ce este obligatoriu este să se probeze verificările efectuate de către notarul public²³. Excepția inadmisibilității²⁴ se va invoca de pârât doar prin întâmpinare așa cum prevede alin. secund al art. 193 din CPC, în timp ce pentru instanța de judecată nu există o limită, ceea ce presupune că se poate invoca nu neapărat doar la judecata în fond, în substanță fiind o problemă legată însăși de securitatea raporturilor juridice. Deci din punctul nostru de vedere instanța nu este limitată la primul termen de judecată pentru a invoca lipsa procedurii prealabile, nefiind aplicabile prevederile art. 178 alin. (3) lit. a) din CPC, dat fiind că nulitățile relative privind neregularitățile săvârșite până la începerea judecării nu se pot invoca de instanță din oficiu, ci doar de partea interesată prin întâmpinare.

Pe de altă parte stabilirea masei partajabile și celelalte capete de cerere la care se referă art. 980 și urm. din CPC au și ele caracter principal. Cum petitele de partaj propriu-zis depind de celelalte capete de cerere, iar acestea nu se regăsesc în competența de atribuțiune exclusivă prevăzută de art. 94 din CPC, ele atrag competența exclusivă a tribunalului în temeiul art. 95 pct. 1 din CPC (judecă în primă instanță toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe). În atare context nu-și găsesc aplicabilitatea prevederile art. 123 din CPC în ceea ce privește interpretarea ca fiind cereri accesorii a petitelor privind deschiderea succesiunii, exercițiul opțiunii succesorale neputând fi primită. În ipoteza în care partajul este alăturat altor cereri succesorale precum anularea certificatului de moștenitor, petiție de ereditate competența materială este ținută să fie stabilită urmare criteriului valoric, ceea ce înseamnă că în anumite situații poate deveni competent în soluționarea cauzei și tribunalul dacă valoarea pricinii constând în activul brut depășește suma de 200.000 lei, în acest caz partajul fiind accesoriu celorlalte capete de cerere apreciate ca fiind principale.

În ceea ce privește incidența art. 124 din CPC²⁵ considerăm că petitele principale sus relevate nu pot constitui simple chestiuni prealabile, ci intră în sfera chestiunilor prejudiciale înțelese drept chestiuni litigioase care trebuie să facă obiectul unei examinări și soluționări prealabile de către instanța competentă, în mod definitiv, astfel încât soluția să poată fi invocată cu autoritate de lucru judecat în orice proces ulterior²⁶. În ipoteza în care pe rolul judecătoreiei se află partajul propriu-zis, iar pe rolul tribunalului cererea succesorale vizând celelalte petite, primul for la cererea pârâtului sau din oficiu procedează la suspendarea judecării până la soluționarea definitivă a chestiunii prejudiciale conform art. 413 alin. (1) pct. 1. din CPC²⁷. Nimic nu împiedică judecătoria în cazul în care este investită cu mai multe capete de cerere principale, dintre care unele de competența materială a unor instanțe superioare (ex. constatarea nedemnității succesorale)

să procedeze la disjungere, iar apoi pe fondul chestiunii prejudiciale ivite să suspende procesul de partaj propriu-zis până la finalizarea procesului succesoral aflat pe rolul celorlalte instanțe de judecată.

Cu titlu de noutate este textul ultimului aliniat din art. 413 care permite instanței ce a pronunțat suspendarea să revină asupra suspendării, dacă se constată că partea a cerut – o nu are un comportament diligent în cadrul procesului care a determinat suspendarea, tergiversând soluționarea acestuia, ori dacă din urmărirea penală care a determinat suspendarea durează mai mult de un an de la data la care a intervenit suspendarea, fără a se dispune o soluție în acea cauză. Aceasta presupune verificarea, urmărirea de instanța de fond a dosarului de care depinde soluționarea cauzei aflat la instanța superioară pentru a se califica judicios conduita nediligentă a părții, contrară prevederilor art. 10 din CPC²⁸, doctrina considerând că instanța va trebui să dispună repunerea cauzei pe rol din oficiu sau la cererea părții interesate care va semnala fie conduita nediligentă a părții, fie împlinirea termenului de un an, în vederea verificării măsurii suspendării și a reluării judecării, potrivit art. 415 pct. 4 din CPC²⁹, în opinia noastră cererea de redeschidere formulată de partea diligentă interesată de soluționarea procesului, fiind scutită de timbrare în urma interpretării dispozițiilor art. 9 lit. g) din O.U.G.nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Conform art.99 alin. (2) din CPC (2) în cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecării printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt. În ipoteza analizată este mai mult decât evident că tribunalul este forul investit, fiind instanța de grad mai înalt, nefiind în ipoteza în care să se impună disjungerea prevăzut de alin. (1) al aceluiași text.

Chiar și în ipoteza în care reținem că finalitatea unei succesiuni o constituie partajul în condițiile incidenței dispozițiilor art. 99 alin. (2) din CPC considerăm că având în vedere capetele de cerere care nu cad în sarcina judecătoriei, competența aparține tot tribunalului nu atât funcție de criteriul valoric, ci de cel legat de cereri care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe. Din punctul nostru de vedere atunci când ne referim la capete de cerere principale acestea prin excelență au finalitate proprie, doar conturarea finală a transmisiunii succesoriale poate determina nașterea dreptului de acțiune în materia partajului propriu-zis, țelul moștenirii constituindu-l în interpretarea noastră respectul pe care fiecare dintre noi îl datorăm defunctului, modul în care înțelegem să ne raportăm la personalitatea sa, primirea sau repudierea moștenirii în măsura în care avem dreptul fiind baza pentru a discuta despre ieșirea din indiviziune succesorală.

Pe de altă parte cum bine s-a relevat în jurisprudența înfățișată O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru prin art. 5 se raportează la obiectul cererii de partaj judiciar așa cum este reglementat prin art. 980 și urm. din CPC, înțelegând să reglementeze doar timbrajul cererilor care stabilesc: bunurile supuse împărțelii; stabilirea calității de coproprietar și stabilirea cotei-părți ce se cuvine fiecărui coproprietar, creanțele pe care coproprietarii le au unii față de alții, născute din starea de proprietate comună; cererea de raport; cererea de reducere a liberalităților excesive și cererea de

partaj propriu-zis. Se distinge așadar o deosebire majoră față de Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru unde la art. 3 lit. c) la prima liniuță era indicată cererea pentru stabilirea calității de moștenitor. Observăm cu alte cuvinte că acest tip de cerere cel puțin în materie procesual fiscală nu mai este prevăzută în noul act normativ. De unde se deduce că legiuitorul a apreciat că stabilirea calității de moștenitor este supusă altui regim de timbrare, în interpretarea noastră fiind prevăzută de art. 27 din actul normativ citat privind alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani, care se taxează cu 20 lei. Calitatea de coproprietar nu poate fi asimilată calității de moștenitor³⁰.

În concluzie, pornind de la premisa că plenitudinea de competență aparține tribunalelor, competența judecătorilor ca instanțe de prim grad în materia împărțelii judiciare în domeniul succesiunilor este țărnută la nivelul partajului propriu-zis, în condițiile în care acesta deține privilegiul de capăt principal de cerere, fiind însoțit sau nu de capete de cerere accesorii sau care țin de soluționarea partajului propriu-zis, precum cele prevăzute de art. 983, 984 din CPC.

* Doctor în drept, judecător Judecătoria Sibiu; vdnflorin@yahoo.com.

¹ Viorel Mihai Ciobanu, Marian Nicolae coordonatori, *Noul Cod de Procedură Civilă comentat și adnotat*, vol. I, art. 1-526, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag. 277

² Art. 8 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă Carol al II-lea (1940)

³ Se observă o inconsecvență terminologică uzitată de legiuitor. Bunăoară la art. 94 folosește expresia de împărțeață judiciară, în timp ce în cadrul procedurilor speciale se referă la procedura partajului judiciar (art. 979 și urm.). În vechiul cod de procedură civilă legiuitorul apelează de exemplu la expresia împărțirea de succesiuni (art. 657 în Ediția oficială a Ministerului Justiției din anul 1958) în capitolul dedicat împărțirilor și licitațiilor. Prin Noul Cod de Procedură Civilă constatăm că se revine la terminologia din Legea nr. 603 din 10 septembrie 1943 pentru simplificarea procedurii împărțelilor judiciare. *De lege ferenda* se impune ca în tot cuprinsul Codului să se apeleze la o unică terminologie, fie împărțeață, fie partaj, care să fie comună cu cea a Codului Civil unde legiuitorul preferă noțiunea de partaj. De asemenea art. 94 sau 95 din CPC s-ar impune să adauge expres cereri succesoriale pentru evitarea problemelor legate de competența de atribuțiune între instanțele judecătorești.

⁴ Text introdus prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 219/2005 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă.

⁵ S.civ. nr. 5024/24 IX 2013 a Judecătoriei Sibiu Secția Civilă (nepublicată), în care s-a reținut astfel că: Procesul civil pendinte este de competența unei alte instanțe de judecată în urma examinării din perspectiva competenței materiale a obiectului procesului. Astfel acesta se referă la stabilirea calității de moștenitori a părților după defunctul soț și tată O. T., decedat la data de 27XII 1992 în orașul Cisnădie, jud. Sibiu, cu următoarele cote : reclamanta în calitate de soție supraviețuitoare, în cotă de 5/40 din masa succesorală; pârâții în calitate de fii, în cotă de 3/40 fiecare din masa succesorală, să se constate că părțile sunt moștenitorii defunctului fiu și frate O. I., decedat la data de 11 IV 1997 în orașul Cisnădie, cu următoarele cote : reclamanta în calitate de ascendentă privilegiată în cotă de 3/160 din masa succesorală, pârâții în calitate de colaterali privilegiați în cotă de 9/640 fiecare din masa succesorală, constatarea că masa succesorală după defunctul O. T. se compune din cota de ½ din imobilul apartament situat administrativ în orașul Cisnădie, strada Piața Nouă, bl. X, scara C, et. 1, ap. 24, jud. Sibiu înscris în CF nr. 5585 Cisnădie nr. top. 6709/1/2 – ap. 24, compus din patru camere și dependențe, constatarea că masa succesorală după defunctul O. I. se compune din cota de 3/40 din masa succesorală rămasă după defunctul O. T., adică cota de 3/40 din ½ din imobil, dispoziția de întabulare a cotelor de proprietate astfel dobândite în cartea funciară a imobilului sus menționat, pe numele părților, cu titlu de moștenire, ieșirea din indiviziune asupra ambelor mase succesoriale din imobilul apartament identificat mai sus, prin atribuirea acestuia către reclamantă, cu plata de sultă

corespunzătoare către părți, în funcție de cotele lor de proprietate, întabularea ambelor mase succesoriale din imobilul apartament identificat mai sus, pe numele reclamantei, cu titlu de moștenire și ieșire din indiviziune, acordarea cheltuielilor de judecată. Se observă că obiectul acțiunii succesoriale se compune din petite privind vocația succesorală, exercițiul opțiunii succesoriale, stabilirea masei de partaj, constatarea calității de proprietar a reclamantului asupra imobilului identificat în CF nr. 5585 Cîsnădie nr. top. 6709/1/2 – ap. 24, compus din patru camere și dependințe situat administrativ în orașul Cîsnădie, strada Piața Nouă, bl. X, scara C, et. 1, ap. 24, jud. Sibiu și de înscriere a dreptului de proprietate în cartea funciară. **Judecătorile soluționează ca instanțe de prim grad**, deci de primă instanță **cererile de împărțeală judiciară, indiferent de valoare potrivit art. 94 pct. (1) lit. i) din CPC**. Acestea vizează deci *formele proprietății comune* prevăzute de art. 632 din Codul Civil și anume: proprietatea comună pe cote – părți și proprietatea în devălmășie. **Împărțeala judiciară este sinonimă în acest caz cu noțiunea de partaj judiciar** așa cum este reglementată prin art. 669 și urm. din Codul Civil, art. 979 și urm. din CPC. În această sferă *intră și sistarea stării de indiviziune* în materie succesorală reglementată prin art. 1143 și urm. din Codul Civil. Din punct de vedere procesual, *cererea de împărțeală judiciară cuprinde elementele prevăzute de art. 194 din CPC, la care se adaugă cele prev. de art. 980 din CPC*, respectiv persoanele între care urmează a avea loc partajul, titlul pe baza căruia acesta este cerut, toate bunurile supuse partajului, valoarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează. *Soluțiile instanței în acest caz sunt cele prevăzute de art. 983 din CPC* în sensul că va stabili bunurile supuse împărțelii, calitatea de coproprietar, cota-parte ce se cuvine fiecăruia și creanțele născute din starea de proprietate comună pe care coproprietarii le au unii față de alții, iar în cazul partajului succesoral, instanța va mai stabili datoriile transmise prin moștenire, datoriile și creanțele comostenitorilor față de defunct, precum și sarcinile moștenirii. *Alături de acestea se pot soluționa în același cadru al procedurii de împărțeală judiciară cu titlu de cereri accesorii* - așa cum sunt ele definite prin art. 30 alin. (4) din CPC - cererea de reducere a liberalităților excesive, cererea de raport al donațiilor și altele asemenea (art. 984 alin. secund CPC). Se reamintește părților definiția legală a cererilor accesorii ca fiind acelea a căror soluționare depinde soluția dată unui capăt de cerere principal.

Expresia „**altele asemenea**” nu semnifică bunăoară și cazul deschiderii succesiunii, constatării vocației succesoriale, constatării calității de succesori efect al acceptării moștenirii, deoarece din interpretarea dispozițiilor art. 980 din CPC reiese clar că deja ele au dobândit calitatea de coproprietari, coindivizari, dispun de vocație succesorală, au calitatea de succesori și nu succesibili.

Acest din urmă tip de cereri așadar au caracter principal și nu accesoriu, ele neintrând în sfera de obiect a încheierilor de admitere în principiu sau în hotărârile de partaj, neputând fi calificate ca simple **chestiuni prealabile** ce trebuie soluționate în procedura de partaj, deoarece pur și simplu legiuitorul procesual nu le-a prevăzut și nu fac obiectul unei cereri unice care are țel final partajul. Dimpotrivă ele intră în sfera **chestiunilor prejudiciale** prevăzute de art. 124 din CPC, deoarece vizează însăși fondul cauzei, fiind chestiuni litigioase ce fac obiectul examinării și soluționării prealabile de instanța competentă, în mod definitiv, chestiunea prejudicială fiind potrivit legii de competența exclusivă a altei instanțe, în speță tribunalul.

Pe de altă parte *O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru prin art. 5* se raportează la obiectul cererii de partaj judiciar așa cum este reglementat prin art. 980 și urm. din CPC, înțelegând să reglementeze doar timbrajul cererilor care stabilesc: bunurile supuse împărțelii; stabilirea calității de coproprietar și stabilirea cotei – părți ce se cuvine fiecărui coproprietar, creanțele pe care coproprietarii le au unii față de alții, născute din starea de proprietate comună; cererea de raport; cererea de reducere a liberalităților excesive și cererea de partaj propriu – zis.

Se distinge așadar o deosebire majoră față de Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru unde la *art. 3 lit. c) la prima liniuță era indicată cererea pentru stabilirea calității de moștenitor*. Observăm cu alte cuvinte că acest tip de cerere cel puțin în materie procesual fiscală nu mai este prevăzută în noul act normativ. De unde se deduce că legiuitorul a apreciat că stabilirea calității de

moștenitor este supusă altui regim de timbrare, în interpretarea noastră fiind prevăzută de art. 27 din actul normativ citat privind alte acțiuni sau cereri neevaluabile în bani, care se taxează cu 20 lei. Calitatea de coproprietar nu poate fi asimilată calității de moștenitor.

În atare circumstanțe capătă efect pozitiv atât dispozițiile art. 95 pct. 1 din CPC potrivit cărora tribunalele judecă, în primă instanță, toate cererile care nu sunt date prin lege în competența altor instanțe cât și prevederile art. 99 alin. (2) din CPC potrivit cărora în cazul în care mai multe capete principale de cerere întemeiate pe un titlu comun ori având aceeași cauză sau chiar cauze diferite, dar aflate în strânsă legătură, au fost deduse judecării printr-o unică cerere de chemare în judecată, instanța competentă să le soluționeze se determină ținându-se seama de acea pretenție care atrage competența unei instanțe de grad mai înalt. *Ca atare prior tempore primul petit principal de soluționat este cel care vizează stabilirea calității de moștenitor înțeleasă drept cerere în materie succesorală care cade în competența de atribuțiune exclusivă a tribunalului, care după cum este știut dispune de plenitudine de competență în lumina noii legislații procesuale civile, ceea ce constituie o evoluție față de ultima formă a CPC 1865 care atribuia o competență de atribuțiune exclusivă judecătorilor în materie succesorală (art. 2 pct. 1 lit. b), acestea fiind prevăzute distinct de cererile de împărțeață judiciară.* Corolarul celor expuse va determina instanța ca în baza art. 132 din CPC să constate că este necompetentă în soluționarea cauzei conform art. 94 și 99 alin. secund din CPC, drept pentru care va declina competența de soluționare a acțiunii succesoriale privind opțiunea succesorală, împărțeață succesorală, întabulare în cf formulată de reclamanta O. L., domiciliată în orașul Cisnădie, strada Piața Nouă, bl. X, ap. 24, jud. Sibiu în contradictoriu cu părțile B. I., domiciliată în Cisnădie, Piața Nouă, bl. X, scara C, et. 1, ap. 24, jud. Sibiu, T. F., O. V., W. M. S., cu domiciliile procesuale alese la CIA C. N. în Sibiu, strada Reșița, nr. 8 B, jud. Sibiu în favoarea Tribunalului Sibiu Secția Civilă I.

⁶ A se vedea Trib. Suprem, colegiul civil, decizia nr. 43 I/I 956, în C.D. 1956, p. 352; decizia nr. 1533/1957, în C.D. 1957, p. 164.

⁷ A se vedea Mihaela Tăbărcă, *Drept Procesual Civil*, vol. I – *Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag. 528.

⁸ A se vedea Gabriel Boroș coord., *Noul Cod de Procedură Civilă Comentariu pe articole*, vol. II, art. 527 – 1133, Editura Hamangiu, 2013, pag. 549

⁹ V.M. Ciobanu, idem, pag. 271, 272.

¹⁰ Gabriel Boroș, idem, pag. 277.

¹¹ Idem, pag. 299.

¹² V.M. Ciobanu, idem, 272, 273.

¹³ **Art. 194 - Cuprinsul cererii de chemare în judecată** Cererea de chemare în judecată va cuprinde: a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale părâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul; b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dovada calității de reprezentant, în forma prevăzută la art. 151, se va alătura cererii; c) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 104. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul

- cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;f) semnătura.
- ¹⁴ Corespondentul său anterior era art. 673² din CPC 1865, potrivit căruia reclamantul este obligat să arate în cererea de partaj persoanele între care urmează a avea loc împărțea, titlul pe baza căruia se cere împărțea, titlul pe baza căruia se cere împărțea, toate bunurile supuse împărțelii, evaluarea lor, locul unde acestea se află, precum și persoana care le deține sau le administrează.
- S-ar impune totuși într-o eventuală modificare a legii procesuale ca pentru distincție față de celelalte forme de coproprietate să se folosească în mod obișnuit conceptul de indiviziune succesorală, așa cum era el folosit *exempli gratia* în Legea nr. 603/10 IX 1943 pentru simplificarea procedurii împărțelilor judiciare, la art. 2, unde se prevede : Când indiviziunea rezultă din succesiune, cererea va cuprinde numele defunctului, averea rămasă de la acesta, inclusiv bunurile supuse raportului sau reducățiunii, numele și calitatea celor îndreptățiți la succesiune și cota – parte convenită fiecăruia, precum și datoriile și creanțele comoștenitorilor față de defunct. Când indiviziunea rezultă din alte cauze, se va arăta averea de împărțit, titlul pe baza căruia se cere împărțea și părțile interesate.
- ¹⁵ A se vedea M. Tăbărcă, idem, vol. II, pag. 722 : Nulitatea cererii intervine întrucât o cerere de partaj informă nu poate fi comunicată pârâtului și, cu atât mai puțin, nu poate să primească termen de judecată pentru ca, eventual lipsurile să fie completate pe parcursul procesului, art. 201 din CPC neîngăduind să se procedeze altfel.
- ¹⁶ A se vedea Alexandru Bacaci, Gheorghe Comăniță, *Drept Civil. Succesiunile*, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag. 287
- ¹⁷ În cazul în care partajul nu se poate realiza în niciuna dintre modalitățile prevăzute de lege, instanța va hotărî închiderea dosarului.
- ¹⁸ A se vedea Florin Vădeanu, *Transmisiunea moștenirii*, Editura Wolters Kluwer, București, 2010, pag. 149.
- ¹⁹ A se vedea Ion Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, volumul I, Noul Cod de Procedură Civilă, Ediție revăzută, completată și actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2013, pag.625
- ²⁰ La sesizarea instanței cu dezbateră procedurii succesoriale, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidențelor succesoriale prevăzute de Codul civil. În acest caz, neîndeplinirea procedurii prealabile va fi invocată de către instanță, din oficiu, sau de către pârât. În acest sens conform Ordinului ministrului justiției nr. 2.333/C din 24 iulie 2013 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, art. 110 : (1) În Registrul de evidență a procedurilor succesoriale se înscriu următoarele mențiuni:a) numărul și data înregistrării cererii de verificare și înregistrare a cauzei succesoriale;b) numele și prenumele defunctului;c) data decesului (zi/lună/an);d) ultimul domiciliu al defunctului, prin menționarea localității și a adresei, indicate în certificatul de deces;e) codul numeric personal al defunctului, iar în situația în care nu este menționat, data nașterii acestuia;f) numărul de înregistrare și data cererii formulate de biroul notarial;de înregistrare și data cererii formulate de biroul notarial;g) denumirea biroului notarial, în cazul societăților profesionale, sau, în cazul biroului individual, numele notarului public căruia i-a fost atribuită cauza succesorală spre soluționare;h) numărul și

data certificatului sau adeverinței eliberate de registru;i) numărul și data dosarului succesoral, precum și numărul și data soluției date de notarul public;j) observații.(2) Cererea de verificare și înregistrare a procedurii succesoriale va fi semnată și, după caz, ștampilată de către solicitant și va cuprinde, în mod obligatoriu, elementele prevăzute la art. 110 alin. (1) lit. b) - g).(3) În situația în care registrul se ține în format electronic, nu mai este necesară ținerea opusului alfabetic.

De asemenea Regulamentul mai prevede că : Art. 330 - Pentru eliberarea încheierii privind verificarea evidențelor succesoriale, prevăzută de Codul de procedură civilă, notarul public aplică în mod corespunzător dispozițiile legale referitoare la verificarea evidențelor notariale și înregistrarea cauzei succesoriale. Art. 331 - (1) Notarul public verifică prezentarea certificatului de deces, dovedirea calității de succesibil sau persoană îndreptățită, precum și o copie a cererii de chemare în judecată, purtând mențiunea că a fost sau nu depusă.(2) Cererea se înregistrează în evidențele succesoriale ale Camerei și notarul public înregistrează dosarul pe rolul biroului. Eliberarea încheierii revine notarului public competent în condițiile legii să soluționeze procedura succesorală.(3) Notarul public eliberează, în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, o încheiere cu privire la rezultatul verificărilor efectuate în Registrul de evidență a procedurilor succesoriale ținut de Cameră, precum și în registrele naționale notariale prevăzute de art. 163 alin. (1) lit. a) - c) din lege.(4) În încheierea menționată la alin. (3) se vor înscrie rezultatele verificării mențiunilor cuprinse în certificatele sau adeverințele eliberate din registrele succesoriale.(5) Notarul public procedează mai întâi la interogarea Registrului de evidență a procedurilor succesoriale ținut de Camera în a cărei circumscripție teritorială defunctul a avut ultimul domiciliu. În cazul în care, în urma verificării, se constată că succesiunea este soluționată, se va face mențiune despre acest fapt în încheiere, fără a se mai proceda la verificarea registrelor unice ale Uniunii prevăzute de art. 163 alin. (1) lit. a) - c) din lege.(6) Dacă în urma verificării registrului ținut de Cameră se constată că succesiunea defunctului nu se află pe rolul niciunui birou notarial, interogarea Registrului național notarial de evidență a succesiunilor se va face numai în situația în care defunctul a avut ultimul domiciliu în străinătate sau nu i se cunoaște domiciliul, dar de pe urma căruia au rămas bunuri pe teritoriul României.(7) Dacă în urma verificării prevăzute la alin. (3) se constată că succesiunea se află pe rolul unui birou notarial, cel interesat va fi îndrumat să obțină încheierea de la notarul public care instrumentează dosarul.(8) Cererea prin care se solicită efectuarea verificărilor, împreună cu încheierea eliberată de notarul public în urma efectuării verificărilor, se înregistrează în Registrul general notarial sau, după caz, în registrul de succesiuni. Modelul încheierii notariale este cel prevăzut de Anexa nr. 31 din Ordin redat în continuare :

ROMÂNIA

Uniunea Națională a Notarilor Publici

Birou notarial.....

Licența de funcționare nr.....

Sediul.....

ÎNCHIEIEREA Nr.....

data.....

privind verificările efectuate în evidențele succesoriale ale Camerei notarilor publici și ale Uniunii Naționale a Notarilor Publici....., notar public, în urma cererii depuse de....., domiciliat(ă) în....., în calitate de....., pentru verificarea evidențelor succesoriale privindu-l pe defunctul....., decedat la data de....., cu ultimul domiciliu în....., am procedat la efectuarea verificărilor în următoarele evidențe (se vor marca registrele în care s-au făcut verificări):

- Registrul de evidență a procedurilor succesoriale al Camerei Notarilor Publici.....;

- Registrul național notarial de evidență a succesiunilor;

- Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale;

- Registrul național notarial de evidență a liberalităților.

În baza răspunsurilor primite prin certificatele/adeverințele nr....., eliberate de Centrul Național de Administrare a Registrelor Naționale Notariale, anexate, constat că, la data eliberării fiecărui act de interogare a registrelor sus-menționate, în cauza succesorală a defunctului..... erau efectuate următoarele înregistrări (se vor preciza rezultatele verificărilor):

În cazul în care cauza succesorală urmează să fie soluționată de către instanță, solicitantul va sesiza de îndată Camera Notarilor Publici..... în a cărei circumscripție teritorială defunctul a avut ultimul domiciliu.

În temeiul art. 15 lit. f) din Legea notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, republicată, cu modificările ulterioare, și al art. 330 și 331 din Regulamentul de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.333/C/2013, am procedat la întocmirea și eliberarea prezentei încheieri.

S-a perceput onorariul de..... lei cu chitanță/bon fiscal/ordin de plată nr.....

Notar public,..... L.S.

Potrivit art. 44 din Ordinul ministrului justiției nr.710/C/1995(abrogat):(1) În opisul succesoral se trec numele și prenumele autorului succesiunii și numărul de înregistrare a dosarului.(2) La nivelul fiecărei camere a notarilor publici se ține un registru de evidență a procedurilor succesoriale, în care se înregistrează procedurile succesoriale din circumscripția teritorială a acesteia.

²¹ A se vedea astfel I. Deleanu, idem, pag. 624 nota de subsol 3

²² A se vedea G. Boroi, vol. I, pag. 454

²³ A se vedea M. Tăbârcă, idem, vol. II, pag. 22

²⁴ Într –o altă opinie (M. Tăbârcă, idem, vol. II, pag. 24) se consideră că se invocă excepția lipsei procedurii prealabile, interpretată ca excepție de procedură, pentru că efectuarea verificărilor de către notarul public nu este o veritabilă condiție pentru exercițiul acțiunii.

²⁵ Art. 124 - Apărări și incidente procedurale : (1) Instanța competentă să judece cererea principală se va pronunța și asupra apărărilor și excepțiilor, în afara celor care constituie chestiuni prejudiciale și care, potrivit legii, sunt de competența exclusivă a altei instanțe.(2) Incidentele procedurale sunt soluționate de instanța în fața căreia se invocă, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

²⁶ A se vedea V. M. Ciobanu, Tratat teoretic și practic de procedură civilă, volumul I, Teoria generală, Editura Național, București, 1996, pag. 432.

²⁷ Instanța poate suspenda judecata când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți.

²⁸ Obligațiile părților în desfășurarea procesului : (1) Părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să își probeze pretențiile și apărărilor, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.(2) Dacă o parte deține un mijloc de probă, judecătorul poate, la cererea celeilalte părți sau din oficiu, să dispună înfățișarea acestuia, sub sancțiunea plății unei amenzi judiciare.

²⁹ A se vedea G. Boroi, idem, vol. I, pag. 773.

³⁰ S.civ. nr. 5024/24 IX 2013 a Judecătoriei Sibiu Secția Civilă (nepublicată).